

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4354/2023
10.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић, Бранислава Босиљковића, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Иван Иванковић, адвокат из ..., против туженог ЈП „ЕПС“ Београд, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2127/23 од 02.06.2023. године, у седници одржаној 10.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2127/23 од 02.06.2023. године, као о изузетно дозвољеној ревизији.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2127/23 од 02.06.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 809/20 од 13.12.2022. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада тужиоцу исплати:

- износ од 4.175,03 динара, са законском затезном каматом почев од 14.03.2018. године, до исплате,
- износ од 4.250,96 динара, са законском затезном каматом почев од 13.04.2018. године, до исплате,
- износ од 3.876,49 динара, са законском затезном каматом почев од 16.05.2018. године, до исплате,
- износ од 4.979,44 динара, са законском затезном каматом почев од 15.06.2018. године, до исплате,
- износ од 1.507,28 динара, са законском затезном каматом почев од 13.07.2018. године, до исплате,
- износ од 5.084,56 динара, са законском затезном каматом почев од 15.08.2018. године, до исплате,
- износ од 2.089,79 динара, са законском затезном каматом почев од 12.10.2018. године, до исплате,
- износ од 5.185,75 динара, са законском затезном каматом почев од 16.11.2018. године, до исплате,

- износ од 4.422,29 динара, са законском затезном каматом почев од 14.12.2018. године, до исплате,
- износ од 4.887,00 динара, са законском затезном каматом почев од 16.01.2019. године, до исплате,
- износ од 4.572,91 динар, са законском затезном каматом почев од 15.03.2019. године, до исплате,
- износ од 2.514,16 динара, са законском затезном каматом почев од 12.04.2019. године, до исплате,
- износ од 5.093,01 динар, са законском затезном каматом почев од 15.05.2019. године, до исплате,
- износ од 5.551,26 динара, са законском затезном каматом почев од 16.08.2019. године, до исплате, као и да на досуђене износе уплати за тужиоца доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО запослених.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 268.378,00 динара, у року од 15 дана.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 809/20 од 13.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада, исплати појединачне опредељене износе, са законском затезном каматом од доспелости до исплате, ближе одређене овим ставом изреке, као и да за тужиоца на досуђене износе уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО запослених. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати 1.950,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2127/23 од 02.06.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца, потврђена првостепена пресуда и одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио посебну ревизију у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 – УС, 74/13 – УС и 55/14), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У другом ставу истог члана, прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става првог овог члана одлучује Врховни суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), ради уједначавања

судске праксе о праву запосленог на увећање зараде по основу сменског рада у ситуацији када је такав рад, као услов рада запосленог, вреднован кроз коефицијент за обрачун и исплату основне зараде. Из тог разлога одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на неодређено време. У спорном периоду тужилац је рад обављао тако што је радио по утврђеном распореду 12 сати рада, па 24 сата одмора, па 12 сати рада. Тужени је за тако обављени рад вршио обрачун и исплату зараде у складу са чланом 30. Посебног колективног уговора за ЕПС, али без увећања зараде за 8,9% по основу сменског рада, у складу са чланом 38. Посебног колективног уговора. Тужени по том основу за спорни период дугује тужиоцу 63.555,96 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев, јер у наведеном временском периоду тужилац није радио у сменама, с обзиром да начин рада тужиоца нема карактер сменског рада и зато нема право на увећању зараду у складу са одредбама члана 55. став 4. и 108. став 4. Закона о раду.

По налажењу Врховног суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 108. став 4. Закона о раду („Службени гласник РС“ 24/05, ...75/14), прописано је да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећању зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Према одредби члана 38. Посебног колективног уговора за ЈП ЕПС од 28.01.2015. године, предвиђено је да се основна зарада запосленог увећава, између осталог, за рад у сменама 8,9%.

Директивом ЕУ 2003/88/ЕЦ сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући и образац ротирања који може бити непрекидан или са прекидима (континуиран или дисконтинуиран).

Из наведеног произлази да када се запослени на истом послу смењују према унапред утврђеном редоследу онда се ради о сменском раду, а не о прерасподели радног времена. Између сменског рада и прерасподеле радног времена постоје суштинске разлике и сменски рад постоји увек када се рад запосленог одвија према постојећем распореду, па и по принципу 12/36, односно 12/24, јер овакав распоред рада није био привремен (због извршавања одређеног посла у утврђеним роковима, сезонских послова, повећаног обима посла и сл.), већ напротив запослени су радили на овај устаљени начин увек, а што је управо карактеристика рада који се обавља у смени.

Запослени на истим пословима на којима је радио и тужилац смењивали су се према унапред утврђеном редоследу, што значи да је у конкретном случају обављан сменски рад. Како тужени није спорио да је тужилац рад обављао на изложени начин, нити је оспорио висину потраживања тужиоца утврђену вештачењем, то су тужиоцу досуђени износи као у изреци.

На основу изложеног, Врховни суд је преиначио нижестепене пресуде, усвојио тужбени захтев тужиоца и на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Одлука садржана у ставу другом изреке донета је применом члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП. Тужилац је успео у поступку, те је тужени обавезан да му накнади парничне трошкове у износу од 268.378,00 динара. Тужиоцу су досуђени опредељени трошкови који обухватају: састав тужбе и три образложена поднеска по 9.000,00 динара, заступања на три одржана рочишта по 10.500,00 динара, заступања на четири неодржана рочишта по 6.000,00 динара, састав жалбе и ревизије по 18.000,00 динара, за трошкове накнаде за превоз сопственим возилом 52.920,00 динара и за обављање послова изван седишта адвокатске канцеларије 42.000,00 динара, све према члану 9. и 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката важећој у тренутку пресуђења, односно изјављивања ревизије („Службени гласник РС“ број 121/12...37/21), накнаду за обављено вештачење 6.000,00 динара, као и трошкови судских такси за: тужбу, првостепену одлуку, жалбу и другостепену одлуку по 4.442,00 динара, ревизију 8.884,00 динара и ревизијску одлуку 13.326,00 динара, одмерено према Закону о судским таксама („Службени гласник РС“ број 128/24...106/15).

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић